

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 22.06.2022
Vår ref. 22/1266-8
662.2/GOBJ
Deres ref. 22/1464-

Att:

Høring - Avvikling av godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg

Det vises til høringsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet datert 1. april. Landsorganisasjonen i Norge (LO) takker for muligheten til å uttale seg.

LO støtter at godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg avvikles.

Ordningen ble innført i 2015 og formålet var å redusere ventetidene, øke valgfriheten for pasientene og stimulere de offentlige sykehusene til å bli mer effektive. Ordningen har nå virket i vel seks år og en fersk evaluering viser at ordningen ikke har oppnådd de ønskede mål. Ordningen har ikke redusert ventetider eller stimulert de offentlige sykehusene til å bli mer effektive. Ordningen har riktignok ført til mer valgfrihet for pasienter, men denne er skjevt fordelt og slik at det er ressurssterke pasienter med høy sosioøkonomisk status bosatt i sentrale strøk av landet som har fått økt valgfrihet. I tillegg har ordningen svekket de regionale helseforetakenes evne til å utøve god planlegging og styre ressursbruken.

Konklusjonen er at målene med ordningen ikke er nådd, og den har i tillegg hatt uønskede effekter. I sum er den samfunnsmessige effekten av ordningen negativ, noe som etter LOs syn begrunner at den avvikles.

Ulikhetene i Norge har økt mye siden 1990-tallet. Etter LOs syn er det derfor viktig å sørge for at fordelingen av offentlig finansierte tjenester ikke bidrar til ytterligere økt ulikhet, gjennom ordninger som godkjenningsordningen. Behandlingsbehov og ikke sosioøkonomisk status må være førende for prioriteringen i spesialisthelsetjenesten.

Avvikling av ordningen innebærer at godkjenningen til å yte spesialisthelsetjenester mot betaling fra staten bortfaller selv om godkjenningsperioden ikke er utløpt. Departementet vurderer at dette ikke er i strid med tilbakevirkningsforbudet i Grl §97. LO er enig i vurderingen.

At spørsmålet i det hele tatt reises, illustrerer imidlertid at når det offentlige bruker private aktører for å løse sine kjerneoppgaver og bruken reguleres gjennom lov, så kan det utilsiktet

oppstå rettigheter hos de private partene som de kan gå til domstolene for å håndheve. Dette er en generisk «kostnad» ved å bruke private aktører i offentlig finansierte sektorer som ofte overses.

LO støtter forslaget til endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og spesialisthelsetjenesteloven med forskrifter som beskrevet i høringsnotatet.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Kristin Sæther
(sign.)

Roger Bjørnstad
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.